

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Ivan Süssner

Give Peace a Chance

Resolutionerna om den olympiska vapenvilan och den internationella
sedvanerätten

LAGF03 Rättsvetenskaplig uppsats

Kandidatuppsats på juristprogrammet

15 högskolepoäng

Handledare: Mariya Senyk

Termin: HT22

Innehåll

SUMMARY	1
SAMMANFATTNING	2
FÖRKORTNINGAR	3
1 INLEDNING	4
1.1 Syfte och frågeställningar	5
1.2 Metod och material	6
1.2.1 Folkrättens rättskällor.....	6
1.3 Avgränsning	8
1.4 Disposition	8
2 RÄTTSTEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	9
2.1 Internationell sedvanerätt	9
2.1.1 Praxis.....	9
2.1.2 Opinio juris.....	11
2.2 Resolutioner och internationell sedvanerätt	11
2.2.1 Identifikationen av sedvanerättsliga regler med hjälp av resolutioner	11
2.2.2 Faktorer för resolutioners sedvanerättsliga relevans.....	13
3 DEN OLYMPISKA VAPENVILAN	16
3.1 Resolutionerna om den olympiska vapenvilan	16
3.1.1 Innehåll	17
3.1.2 Motiv	18
3.1.3 Stöd och upprepning.....	20
4 ANALYS OCH SLUTSATS	21
4.1 Bidrar de undersökta resolutionerna till att påvisa praxis och	
opinion juris inom internationell sedvanerätt?	21
4.1.1 Praxis.....	21
4.1.2 Opinio juris.....	22
4.2 I vilka avseenden bidrar de undersökta resolutionerna till att	
påvisa existensen och innehållet av den olympiska vapenvilan som regel	
inom internationell sedvanerätt?	24
4.3 Slutsats	25
BILAGA A	26
KÄLLFÖRTECKNING	27

Summary

Resolutions are, by definition, non-binding recommendations, but are considered in some cases to have a normative value, by becoming relevant for ascertaining the existence of a customary rule of international law or developing *opinio juris*. Factors for determining whether a resolution has such a function includes the degree of support and repetition of the resolutions expressing the rule. The UN General Assembly has adopted many resolutions on the so-called Olympic Truce since 1993. All have been adopted by consensus and the resolutions have received the widest support in the history of the UN. For that reason, it becomes relevant to examine the significance of the resolutions for ascertaining the existence and content of the Olympic Truce in international customary law. The issue is brought to the fore by Russia's *de facto* breach of the Olympic Truce through its invasion of neighboring Ukraine on February 24, 2022.

Using a legal dogmatic method, the relevant resolutions' significance for establishing practice and *opinio juris* in general is examined, and then specifically the existence and content of the Olympic Truce in international customary law is investigated. International customary law constitutes a primary source of international law, binds all states internationally as a starting point, and develops through widespread state action. The analysis of the Olympic Truce therefore has an international perspective.

The analysis shows that the resolutions on the Olympic Truce do not in themselves create a rule of international customary law. They do, however, constitute important, but not sole, evidence for ascertaining the existence and content of a customary legal Olympic Truce. However, to confirm the existence of a customary legal Olympic Truce the *opinio juris* expressed through the resolutions must be applied in practice. Given the somewhat unclear meaning of the rule according to the resolutions, it is not entirely certain how it should be applied in practice, although the scope appears to be to protect the realization of the Olympic and Paralympic games. The Olympic Truce has therefore probably not crystallized in international customary law, but a closer analysis falls outside the scope of this work. The resolutions on the Olympic Truce can, however, be said to have a normative value by constituting evidence towards at least a developing *opinio juris*. The crystallization and specifically the content of a customary legal Olympic Truce must be decided over time and through practical application.

Sammanfattning

Resolutioner är per definition icke-bindande rekommendationer, men anses i vissa fall kunna få ett normativt värde, genom att bli relevant för påvisandet av en sedvanerättslig regels existens eller begynnande opinio juris. Faktorer som blir betydelsefulla för om en resolution ska anses få en sådan funktion är bland annat graden av stöd och upprepningen av resolutioner som ger uttryck för en regel. FN:s generalförsamling har sedan 1993 antagit ett stort antal resolutioner om den så kallade olympiska vapenvilan. Alla har antagits genom konsensus och resolutionerna har fått bredast stöd i FN:s historia. Av den anledningen blir det relevant att undersöka betydelsen av resolutionerna för existensen och innehållet av den olympiska vapenvilan i den internationella sedvanerätten. Frågan aktualiseras av att Ryssland de facto bröt mot den olympisk vapenvilan genom sin invasion av grannlandet Ukraina den 24 februari 2022.

Genom en rättsdogmatisk metod utreds relevanta resolutioners betydelse för påvisandet av praxis och opinio juris i allmänhet för att sedan specifikt undersöka den olympiska vapenvilans existens och innehåll i den internationella sedvanerätten. Den internationella sedvanerätten utgör en primär folkrättslig rättskälla, binder som utgångspunkt alla stater internationellt och utvecklas genom utbrett statligt agerande. Analysen av den olympiska vapenvilan får således ett internationellt perspektiv.

Analysen visar att resolutionerna om den olympiska vapenvilan inte i sig skapar en regel i den internationella sedvanerätten. De utgör däremot viktig, men inte ensam, bevisning för påvisandet av en sedvanerättslig olympisk vapenvilans existens och innehåll. För att bekräfta existensen av en sedvanerättslig olympisk vapenvila krävs att den opinio juris som kommer till uttryck genom resolutionerna, tillämpas i praktiken. Med hänsyn till regelns något otydliga innebörd enligt resolutionerna är det inte helt säkert hur den borde tillämpas i praktiken, även om omfattningen framgår vara att skydda de olympiska och paralympiska spelens genomförande. Den olympiska vapenvilan har därför sannolikt inte utkristalliserats i den internationella sedvanerätten, men en närmare analys faller utanför ramen för detta arbete. Resolutionerna om den olympiska vapenvilan kan dock sägas ha ett normativt värde genom att utgöra bevis för åtminstone en begynnande opinio juris. Utkristalliseringen och specifikt innehåll av en sedvanerättslig olympisk vapenvila får avgöras med tiden, och praktisk tillämpning.

Förkortningar

FN	Förenta nationerna
FN-stadgan	Förenta nationernas stadga
ICJ	Internationella domstolen (International Court of Justice)
ICJ-stadgan	Stadgan för den internationella domstolen
ILC	International Law Commission
IOK	Internationella Olympiska Kommittén
IPK	Internationella Paralympiska Kommittén
NOK	Nationell Olympisk Kommitté
OS	Olympiska spelen
UNGA	Förenta nationernas generalförsamling (General Assembly of the United Nations)
UNHRC	Förenta nationernas råd för mänskliga rättigheter (United Nations Human Rights Council)
USA	Amerikas förenta stater (United States of America)

1 Inledning

“Give peace a chance”, sa Thomas Bach, Internationella Olympiska Kommitténs (IOK) ordförande, under avslutningsceremonin till de olympiska vinterspelen i Beijing den 20 februari 2022. Fyra dagar senare invaderar Ryssland grannlandet Ukraina.¹

Invasionen har gett upphov till kraftiga reaktioner från omvärlden. Ryssland har fördömts av statliga såväl som icke-statliga aktörer, ofta med hänvisning till folkrätten. Som exempel kan nämnas Lunds universitet som beskrev Rysslands agerande som “ett brott mot internationell rätt”.² Samma uttryck användes av Sverige, genom dåvarande statsminister Magdalena Andersson.³ Vilka bestämmelser enligt den internationella rätten som ska ha brutits specificeras inte alltid.

På grund av implikationerna invasionen hade för ukrainare på väg till och från olympiska och paralympiska spelen i Beijing, fördömdes Ryssland även av icke-statliga IOK. Detta med hänvisning till en FN-resolution som bygger på en nästan 3000 år gammal tradition om olympisk vapenvila.⁴ Ekecheiria är ett koncept från antikens Grekland som utgör förlagan till dagens olympiska vapenvila. Ekecheiria syftade till att säkerställa de olympiska spelens (OS) genomförande genom att skydda resenärer till och från OS och förbjuda våldshandlingar mot och av värdstaden. Spelen ansågs heliga och staden de hölls i, Olympia, blev en okränkbar helgedom.⁵

I moderna tider har ekecheiria “återupplivats” genom den olympiska vapenvilan som formaliserats genom antagandet av flera resolutioner från Förenta nationernas (FN) generalförsamling (UNGA). Den första resolutionen antogs 1993 och uppmanar stater att respektera den olympiska vapenvilan under en vecka före till en vecka efter OS i Lillehammer 1994.⁶ Den olympiska vapenvilan har sedan 1993 bekräftats om och om igen genom att en resolution med titeln “Building a peaceful and better world through sport and the Olympic ideal” läggs fram av respektive värdland inför varje OS. Femton resolutioner⁷ har antagits, alla genom konsensus. Resolutionerna rörande den olympiska vapenvilan är de som fått bredast stöd i FN:s historia.⁸ Resolutionen inför OS i London 2012 fick exempelvis stöd av alla FN:s medlemsstater.⁹

¹ Osborn och Nikolskaya, *Reuters*.

² Lunds universitet. ‘Med anledning av kriget i Ukraina’, 2022-03-07.

³ Sveriges Radio. ‘Statsminister Magdalena Andersson [...]’, 2022-02-24.

⁴ IOK. ‘IOC strongly condemns the breach of the Olympic Truce’, 2022-02-24.

⁵ Golden (2011), s. 7.

⁶ A/RES/48/11

⁷ Se bilaga 1.

⁸ Georgiadis och Syrigos (2009), s. 22.

⁹ Se Foreign & Commonwealth Office. ‘Record number [...]’, 2011-10-16.

Som huvudregel är generalförsamlingens resolutioner att betrakta som politiska viljeförklaringar. De är icke-bindande och utgör endast förslag,¹⁰ vilket framgår av artiklarna 10, 11 och 13 i FN-stadgan, i stora delar av doktrinen och i avgöranden från Internationella domstolen (ICJ).¹¹ Domstolen understryker denna poäng i *South West Africa Cases* - att resolutioner kan ha en betydande "övertygande" effekt, men en politisk sådan och inte rättslig.¹² Det har gång på gång framhävts att generalförsamlingen saknar lagstiftande auktoritet, att den till skillnad från FN:s säkerhetsråd saknar kompetens att anta rättsligt bindande resolutioner.¹³

Även om resolutionerna i formell bemärkelse är förslag från generalförsamlingen så är det svårt att ignorera dem. I doktrinen framhävs exempelvis att: "recommendations may not make law, but you would hesitate to advise a government that it may, therefore, ignore them, even in legal argument".¹⁴ Samtidigt diskuteras huruvida och i vilken utsträckning det finns undantag till huvudregeln att generalförsamlingens resolutioner endast är icke-bindande förslag, om de trots allt kan ha normativt värde. En gren av sådan teoribildning fokuserar på hur generalförsamlingens resolutioner bidrar till uppkomsten av en ny regel inom internationell sedvanerätt. Internationell sedvanerätt, en etablerad folkrättslig källa, består av två element: det objektiva, allmän praxis och det subjektiva, allmän opinio juris. Genom att stater generellt agerar på ett visst sätt, på grund av att de anser sig vara rättsligt bundna att agera därefter, kan en regel inom den internationella sedvanerätten påvisas.¹⁵ Även om generalförsamlingens resolutioner är icke-bindande, menade ICJ i *Nuclear Weapons* att de kan ha ett normativt värde genom att bidra till påvisandet av en sedvanerättslig regels existens eller begynnande opinio juris.¹⁶

1.1 Syfte och frågeställningar

Mot bakgrund av att resolutionerna rörande den olympiska vapenvilan är de som fått bredast stöd i FN:s historia, blir det relevant att undersöka huruvida den olympiska vapenvilan därigenom utkristalliserats som regel i den internationella sedvanerätten. Frågan aktualiseras av att Ryssland de facto bröt mot den olympiska vapenvila genom sin invasion av grannlandet Ukraina den 24 februari 2022.

¹⁰ Med undantag för vissa icke-relevanta organisatoriska frågor.

¹¹ Förenta nationernas stadga, San Francisco 26 juni 1945, SÖ 1946:1.

¹² *South West Africa Cases*, para. 98.

¹³ Shaw (2017), s. 114; Jmf art. 23 och 24 FN-stadgan.

¹⁴ Ladan (2010), s. 147.

¹⁵ Henriksen (2019), s. 23-26.

¹⁶ *Nuclear weapons*, para 70.

Syftet med uppsatsen är följaktligen att undersöka den olympiska vapenvilans status i internationell sedvanerätt genom att undersöka betydelsen av relevanta resolutioner för påvisandet av praxis och opinio juris. Mer konkret kommer uppsatsen att besvara följande frågeställningar:

- a) Bidrar de undersökta resolutionerna till att påvisa praxis och opinio juris inom internationell sedvanerätt?
- b) I vilka avseenden bidrar de undersökta resolutionerna till att påvisa existensen och innehållet av den olympiska vapenvilans som regel inom internationell sedvanerätt?

1.2 Metod och material

Arbetet utgår från ett internationellt perspektiv och en rättsdogmatisk metod. Metoden syftar till att med utgångspunkt i rättskällorna tolka och systematisera gällande rätt.¹⁷ Den rättsdogmatiska metoden i kombination med det internationella perspektivet passar bra eftersom arbetet utreder huruvida den olympiska vapenvilans, utifrån relevanta resolutioner, existerar som internationell sedvanerätt, en folkrättslig rättskälla.¹⁸ Folkrätten i allmänhet aktualiseras i frågor som berör mer än en suverän stats intressen och sedvanerättsliga regler binder som utgångspunkt samtliga stater internationellt samt påvisas genom utbrett statligt agerande. Detta innebär att arbetet till sin natur får ett internationellt perspektiv.¹⁹

För arbetet blir artikel 38(1) i ICJ:s stadga relevant, eftersom det däri finns en förteckning av rättskällor som domstolen ska använda när de lämnar avgöranden i enlighet med folkrätten.²⁰ Den breda uppfattningen i folkrättslitteraturen att artikel 38(1) har allmän relevans för fastställandet av folkrätten. De rättskällor som listas ska alltså tillämpas i internationella förhållanden generellt.²¹

1.2.1 Folkrättens rättskällor

Internationella överenskommelser, internationell sedvanerätt och allmänt erkända rättsgrundsatser utgör enligt artikeln folkrättens rättskällor, medan domstolspraxis och doktrin fungerar som medel för fastställandet av gällande rätt.²²

¹⁷ Se Kleineman (2018), s. 21; Jfr Peczenik (2005), s. 249.

¹⁸ Sandgren (2018), s. 48–50.

¹⁹ Henriksen (2019), s. 12.

²⁰ Se Stadga för den Internationella Domstolen (inkorporerad i FN-stadgan); Henriksen, s. 20–21, 29.

²¹ Henriksen (2019), s. 23; Se även Linderfalk (2020), s. 33.

²² Shaw (2017), s. 52.

Material från flera olika aktörer används i uppsatsen för att undersöka den olympiska vapenvilans status i den internationella sedvanerätten och relevanta resolutioners betydelse i detta - således för att fastställa gällande rätt.

ICJ

ICJ är FN:s främsta juridiska organ och ett antal av dess avgöranden och rådgivande yttranden är relevanta för frågeställningen, främst *Nicaragua* och *Nuclear Weapons*. Avgöranden från ICJ binder endast statliga parter i tvisten, som måste ha godkänt domstolens jurisdiktion. Rådgivande yttranden kan avges i juridiska frågor efter förfrågan från ett annat FN-organ, och är icke-bindande för stater. Detta beror på att den folkrättsliga rättsordningen är mellanstatlig, vilket innebär att det inte finns en överstatlig lagstiftare eller domstol. Det finns alltså inte på samma sätt som i en nationell rättsordning auktoritativa uttalanden om hur regler och principer ska tolkas och tillämpas. Folkrätten kan som konsekvens uppfattas som relativt oklar.²³ Domstolens avgöranden och yttranden har dock i allmänhet haft stor betydelse för tolkningen och utvecklingen av folkrätten.²⁴

ILC

För fastställandet av gällande rätt är FN:s folkrättskommission, International Law Commission (ILC), en viktig aktör som arbetar med kodifieringen av den internationella sedvanerätten ICJ.²⁵ ILC:s försök att kodifiera identifikationen av internationell sedvanerätt resulterade 2018 i ett utkast till en multilateral traktat.²⁶ Utkastet har inte resulterat i traktat, men texten har stadfästas av generalförsamlingen.²⁷

Utkastet blir inte folkrättsligt bindande, men utnyttjas i detta arbete med hänsyn till att det kan bidra till klarhet på området såsom en sammanfattning av rättsläget.²⁸ För att nyansera diskussionen presenteras olika uppfattningar i doktrinen, men redogörelsen fokuserar främst på mer etablerade tolkningar av den internationella sedvanerätten.

Resolutioner

Arbetet lägger stort fokus på relevanta resolutioner om den olympiska vapenvilans. Resolutioner utgör inte rättskällor enligt art. 38(1) ICJ-stadgan och skulle således kunna falla utanför den rättsdogmatiska metoden. Metodens fokus på enbart etablerade rättskällor kan kritiseras.²⁹ Ur rättslig synpunkt blir likväl resolutioner högst relevanta då de skulle kunna bidra till påvisandet av

²³ Linderfalk (2020), s. 29.

²⁴ Henriksen (2019), s. 30.

²⁵ Linderfalk (2020), s. 38.

²⁶ Se ILC (2018).

²⁷ A/RES/73/203.

²⁸ Henriksen (2019), s. 38.

²⁹ Kleineman (2019), s. 24.

komponenter för identifieringen av regler inom den internationella sedvanerätten.³⁰

Sedan 1993 har det antagits femton resolutioner om den olympiska vapenvilan specifikt. Den olympiska vapenvilan och OS lyfts även regelbundet i andra resolutioner. Mängden resolutioner och statliga förklaringar i samband med antaganden, innebär att en översiktlig sammanfattning av det omfattande materialet görs i kapitel 3. För en fullständig tabell för resolutionerna om den olympiska vapenvilan samt deras stöd, se bilaga A. Redogörelsen baseras på alla resolutioner, men ett särskilt fokus ligger på den senaste versionen, inför OS 2022, samt resolutionen inför OS 2002 som innebär en stor förändring av resolutionens innehåll vilket haft betydelse för efterföljande resolutioner.

1.3 Avgränsning

Syftet med uppsatsen är teoretiskt – det vill säga att med rättsdogmatisk metod undersöka relevanta resolutioners betydelse för den olympiska vapenvilans status i den internationella sedvanerätt. Statligt agerande i övrigt, utanför omständigheter kring resolutionens antagande, är relevant för existensen och innehållet av en sedvanerättslig olympisk vapenvila, men faller utanför arbetet. Ämnet är satt i kontext av Rysslands invasion av Ukraina år 2022, fyra dagar efter OS slut, men uppsatsen har inte för avsikt att utreda om Ryssland faktiskt brutit mot den olympiska vapenvilan eller att resa frågor om persistent objector även om det skulle vara intressant.

1.4 Disposition

Uppsatsen inleds (1) med en diskussion om den olympiska vapenvilan som sedan 1993 återkommande har bekräftats genom resolutioner inför varje olympiskt spel. I anslutning till detta beskrivs uppsatsens syfte, frågeställningar, metod och avgränsning. Därefter beskrivs (2) uppsatsens rättsteoretiska utgångspunkter. I detta avsnitt beskrivs folkrättens grunder, internationell sedvanerätt avseende praxis och opinio juris, samt resolutioner från generalförsamlingen i relation till internationell sedvanerätt. Därefter diskuteras (3) den olympiska vapenvilan och de resolutioner i vilken den behandlas. Avslutningsvis (4) presenteras uppsatsens analys och slutsatser.

³⁰ Nuclear Weapons, para. 70.

2 Rättsteoretiska utgångspunkter

2.1 Internationell sedvanerätt

Enligt artikeln 38(1) ICJ-stadgan består internationell sedvana (*international custom*) av två element: en generell praxis (*general practice*) som är accepterad som lag (*accepted as law* eller *opinio juris sive necessitatis*). Ett objektiva, praxis och ett subjektivt, *opinio juris*. Genom att stater generellt agerar på ett visst sätt, på grund av att de anser sig vara rättsligt bundna att agera därefter, kan en oskriven regel eller princip inom den internationella sedvanerätten påvisas.³¹ Ibland är existensen av en regel accepterad, men dess innehåll är omvistad. Således blir det en fråga både om att både avgöra existensen och innehållet av en sedvanerättslig regel eller princip, som förvisso inte nödvändigtvis behöver vara väldigt specifik, utan kan vara mer allmän och generell.³²

I texten som följer görs först en genomgång av kravet på en praxis, därefter en genomgång av *opinio juris* som grundläggande element i internationell sedvanerätt.

2.1.1 Praxis

Det objektiva elementet av sedvanerätten är kravet på praxis och syftar på ett sammanhängande mönster i staters beteende. En stats praxis i förhållande till en viss fråga eller situation är den totala summan av alla handlingar som kan hänföras till staten.³³ Statspraxis kan utgöras av fysiska handlingar, uttalanden och även icke-handlingar när de ger uttryck för *opinio juris*. De materiella källorna för att fastställa statspraxis blir således mycket omfattande.³⁴

Det finns tre grundläggande krav för statlig praxis relevans för uppkomsten av internationell sedvanerätt: Praxis ska vara allmän (*general*), relativt utbrett i tiden (*constant*) och i huvudsak sammanhängande (*uniform*).³⁵

General

Att praxis ska vara allmänt innebär att handlingssättet ska vara vidsträckt i viss mån. Inga exakta mått finns, men det står klart att det inte krävs enhetlighet. ICJ har i sammanhanget menat att statspraxis ska vara vidsträckt och omfattande, vilket är ett relativt krav.³⁶ Både Henriksen och Dumberry verkar

³¹ Henriksen (2019), s. 23–26.

³² ILC (2018), s. 123–125

³³ Abbas (2014), s. 87.

³⁴ Crawford (2012), s. 24, se ILC (2018), s. 133.

³⁵ Linderfalk (2020), s. 35.

³⁶ Se ex. Gulf of Maine, para. 111.

mena att “majoriteten” av stater är ett rättesnöre, men att det beror på omständigheterna i det specifika fallet.³⁷ När praxis delas av ett stort antal stater medan majoriteten är likgiltiga och passiva blir istället representationen viktig.³⁸ I *North Sea Continental Shelf Cases*, lägger ICJ särskild vikt vid handlingar av de stater vars intressen är ‘särskilt berörda’.³⁹ Särskilt berörda stater fastslås med hänsyn till omständigheterna i situationen. Stater med långa kustremsor kommer exempelvis vara särskilt berörda av frågor som rör havsrätt.⁴⁰

Constant

Praxis bedöms vara konstant när stater har handlat på samma sätt under en tid. Många författare är överens om att ingen specifik tidsperiod är nödvändig och att sedvanerättsliga regler kan utvecklas relativt snabbt.⁴¹ ICJ betonar i *North Sea Continental Shelf Cases* att allmän praxis kan anses existera även om ett handlingsmönster endast uppvisats en kortare tid, men att detta då ska vara vidsträckt och enhetligt.⁴² Därmed ligger det i sakens natur att handlingsmönstret bör ha förekommit åtminstone någon tid överhuvudtaget.⁴³ Av denna anledning har många författare avfärdat konceptet om “instant customary law”, det vill säga internationell sedvanerätt som påstås uppstå omedelbart på grund av att omvärldsläget och staters handlingssätt snabbt förändras.⁴⁴ Detta har exempelvis diskuterats i förhållande till den internationella reaktionen efter eflte-september attackerna.⁴⁵ Med hänsyn till att tidskravet är relativt flytande anses ofta de två andra kraven vara viktigare. Dock stärks praxis av tiden, enligt Abass.⁴⁶

Uniform

Betydelsen av att praxis ska bestå av ett sammanhängande mönster innebär att stater ska ha handlat på (ungefär) samma sätt. Av *Nicaragua* framgår att detta inte är ett krav på enhetlighet; staters handlingssätt måste inte alltid överensstämma med regeln helt och hållet. Handlingssättet ska *generellt* sett vara i linje med regeln och motstridigt beteende ska i stort behandlas som regelbrott snarare än tecken på en ny regel.⁴⁷ Graden av enhetlighet blir dock relevant för mängden praxis som krävs för att påvisa sedvana.⁴⁸

³⁷ Dumberry (2016), s. 133 f; Jmf Henriksen (2019), s. 26.

³⁸ ILA (2000), para. 34.

³⁹ North Sea Continental Shelf Cases, para. 73-74.

⁴⁰ ILA (2000), para. 26; Jmf Henckaerts och Doswald-Beck (2005), s. 34.

⁴¹ Lepard (2011), s. 35 f.

⁴² North Sea Continental Shelf Cases, para. 74.

⁴³ ILA (2000), s. 20.

⁴⁴ Dumberry (2011), s. 139.

⁴⁵ Henriksen (2019), s. 26.

⁴⁶ Abass (2014), s. 38.

⁴⁷ Nicaragua, para. 186.

⁴⁸ Malanczuk (1997), s. 42.

2.1.2 Opinio juris

Elementet utöver praxis, för att konstatera internationell sedvanerätt, är opinio juris. En regel inom den internationella sedvanerätten kan påvisas genom att stater generellt agerar på ett visst sätt, på grund av att de anser sig vara rättsligt bundna att agera därefter. Kravet på opinio juris förhåller sig både till stater som engagerar sig i relevant praxis och de som kan reagera på sådan praxis. Det är inte nödvändigt att visa att alla stater accepterat en viss praxis som lag, utan det är bred och representativ acceptans, tillsammans med få eller inga invändningar, som krävs.⁴⁹ En stats rättsövertygelser anges sällan uttryckligen, utan bevisning sker genom indicier. Ofta genom att analysera statshandlingar, som således får en dubbel funktion.⁵⁰

ILC utesluter inte att samma material kan användas för att påvisa både praxis och opinio juris, men att kriterierna ska fastställas separat från varandra. Existensen av den ena bevisar inte existensen av den andra. Det är nödvändigt att både praxis och opinio juris påvisas, enligt ILC: praxis utan opinio juris är en icke-rättslig sedvana; staters opinio juris om innehållet eller existensen av en regel innebär inte att regeln blir rättsligt bindande, om den inte bekräftas i praxis.⁵¹

2.2 Resolutioner och internationell sedvanerätt

I följande avsnitt diskuteras relationen mellan icke-bindande från FN:s generalförsamling, och den internationella sedvanerätten. Inledningsvis diskuteras hur sådana resolutioner förhåller sig till och vilken effekt de har för komponenterna av internationell sedvanerätt – praxis och opinio juris. Därefter presenteras bedömningsfaktorer som blir relevanta för att avgöra betydelsen av de specifika resolutionerna om olympisk vapenvila för påvisandet av en sedvanerättslig regel.

2.2.1 Identifikationen av sedvanerättsliga regler med hjälp av resolutioner

Enligt ILC kan resolutioner antagna av generalförsamlingen inte i sig skapa sedvanerätt. Däremot kan innehållet eller existensen av en sedvanerättslig regel påvisas med hjälp av resolutioner, som även kan bidra till en sådan regelns utveckling.⁵² Detta beror enligt Akehurst på att resolutioner utgör bevis för

⁴⁹ ILC (2018), s. 139; Se Nicaragua, para. 207; Nuclear Weapons, para. 67.

⁵⁰ Linderfalk (2020), s. 36.

⁵¹ ILC (2018), s. 129.

⁵² ILC (2018), s. 147 f.

agerandet och uppfattningen av involverade stater vid resolutionens antagande. Alltså kan resolutioner antagna av generalförsamlingen tjäna påvisandet av både statlig praxis och statlig opinio juris.⁵³

En stats praxis är den totala summan av dess handlingar i förhållande till en viss fråga eller situation.⁵⁴ Hur en stat röstat eller yttrat sig i förhållande till en resolution av generalförsamlingen, och även resolutionen i sig, utgör en del av dess statspraxis.⁵⁵ Henriksen menar att resolutioner från internationella organisationer utgör summan av individuella handlingar från deltagande stater, vilket gör dem relevanta såsom praxis.⁵⁶ I skiljaktig mening till *South West Africa Cases* angav ICJ-domare Tanaka att antagandet av successiva resolutioner kan uppfylla praxis-kravet eftersom det innebär att stater, genom repetitivt antagande, repeterar samma handlingssätt. Kammerhofer menar att samma resolution kan vara källan till både det objektiva och det subjektiva elementet av den internationella sedvanerätten.⁵⁷ Sådan "dubbelräkning" kritiseras av Mendelson för att suddas ut gränsen mellan sedvanerättens två separata element.⁵⁸

Enligt ILC kan resolutioner utgöra värdefull bevisning för påvisandet av en sedvanerättslig regels innehåll och existens, eller bidra till dess utveckling. Men de kan inte utgöra ensamt bevis. Resolutioner kan ge uttryck för en regel, och såsom FN:s medlemsstaters kollektiva åsikt kan de även ge uttryck för stateras opinio juris för en sådan regel. En resolution kan inspirera till statlig praxis i linje med regeln, i synnerhet om regeln återupprepas i flera resolutioner. För att en sedvanerättslig regels existens ska påvisas måste dock staternas opinio juris tillämpas i praktiken.

Det är inte en fråga om att summan av individuellt statligt handlande som utgör resolutioner från generalförsamlingen inte är relevant såsom praxis, utan att det krävs bevis på att den påstådda regeln faktiskt efterlevs i staternas praxis och att det beror på stateras rättsövertygelse. Det är det som utgör en sedvanerättslig regel. ILC poängterar att en nedskreven regel inte alltid överensstämmer exakt med en oskriven regel i sedvanerätten. Resolutioner skapar inte i sig "instant custom".⁵⁹

⁵³ Akehurst (2000), s. 52.

⁵⁴ Abbas (2014), s. 87.

⁵⁵ Sloan (1987), s. 74. Jfr Akehurst (2000), s. 52.

⁵⁶ Henriksen (2019), s. 25.

⁵⁷ Kammerhofer (2011), s. 3.

⁵⁸ Mendelson (1998), s. 207.

⁵⁹ ILC (2018), s. 148 f.

2.2.2 Faktorer för resolutioners sedvanerättsliga relevans

Eftersom en stats förhållningssätt gentemot en resolution ofta är icke-rättslig motiverade, då resolutioner som utgångspunkt är icke-rättsliga, ska viss försiktighet vidtas när *opinio juris* fastställs med hjälp av resolutioner.⁶⁰ Avsikten ska ha varit att erkänna/bekräfta existensen av en sedvanerättslig regel för att en resolution ska bli sedvanerättsligt relevant. ILC anger att resolutioners relevans avgörs av faktorer såsom innehåll, omständigheterna kring dess antagande, hur staterna röstat i generalförsamlingen samt förklaringarna som staterna avgett i anslutning till resolutionens antagande.⁶¹ Liknande argument gällande resolutionernas innehåll, motiv, stöd och upprepning anförs av bland andra Sloan, Lepard samt McDougal, Lasswell och Chen.⁶² Dessa bedömningsfaktorer beskrivs närmare nedan.

Innehåll

Vid en analys av en resolutions innehåll undersöks villkoren, formuleringarna och språket i själva resolutionen.

I *Nuclear Weapons* analyserade ICJ den första av resolutionerna och konstaterade att användningen av kärnvapen förbjöds med starka ordalag. Det angavs bland annat att kärnvapen var förbjudna enligt FN-stadgan, men ingen specifik regel definierades. I stället hänvisades till redan etablerade generella regler i den internationella sedvanerätten och förpliktelser mot massförstörelsevapen i allmänhet. För att bekräfta existensen av en specifik sedvanerättsligt förbud, hade resolutionerna kunnat hänvisa till en sådan.⁶³ Så var fallet i *Nicaragua* där ICJ menade att en princip kom till uttryck och definierades i resolution på ett sätt som visade att staterna redan ansåg regeln som en del av den internationella sedvanerätten. Staters samtycke till innehållet skulle kunna förstås som ett accepterande av giltigheten för de regler som tillkännages av resolutionen.⁶⁴ Ordvalet bli relevant för att fastställa en resolutions rättsliga innebörd; referenser till folkrätt och användningen (eller undvikande) av vissa begrepp, i både den inledande och operativa delen, kan bli avgörande.⁶⁵ Relevant blir alltså resolutionens innehåll, dess ordalydelse och huruvida en specifik regel kommer till uttryck direkt eller indirekt som folkrättsligt bindande.

⁶⁰ Nicaragua, para 188.

⁶¹ ILC (2018), s. 148; Jmf Akehurst (2000), s. 44 f.

⁶² Lepard (2011), s. 208; McDougal, Lasswell och Chen (1980), s. 273; Sloan (1987), s. 125–139.

⁶³ Nuclear Weapons, para. 72.

⁶⁴ Nicaragua, para 188, 193.

⁶⁵ ILC (2018), s. 148.

Motiv

Vid en analys av de motiv som anförs i en resolutions undersöks vilken avsikt staterna kan antas ha med att anta resolutionen. Avsikten kan uttryckligen anges eller antydans i resolutionen innehåll, ofta i inledningen, eller genom förklaringar eller omständigheter i övrigt kring resolutionens antagande.

Omständigheterna kring en resolutions antagande blir i sammanhanget viktigt enligt *Nuclear Weapons*. Nödvändigt är att opinio juris råder kring resolutionens normativa karaktär.⁶⁶ Resolutioner är icke-bindande och stöd behöver således inte nödvändigtvis representera en stats "sanna" åsikt eller vilja att implementera en av resolutionen rättslig norm.⁶⁷ Att fastställa opinio juris utifrån resolutioner bör därför ske med viss försiktighet.⁶⁸ Lepard menar att det blir relevant att undersöka om ett stort antal demokratiska länder motsatt sig, i vilket fall resolutionen bör ges mindre vikt som bevis för opinio juris.⁶⁹

Stöd

Vid en analys av en resolutions relativa stöd undersöks huruvida den antagits enhälligt eller genom konsensus då påvisandet av opinio juris stärks om staterna är eniga.

I frågan om tillåtligheten av användningen av kärnvapen hade en serie resolutioner antagits med majoritet år-till-år, vilket ICJ i *Nuclear Weapons* ansåg visade att en stor andel av det internationella samfundet hyste stor oro. Samtidigt antogs många resolutioner med ett stort antal nedlagda och negativa röster, vilket domstolen menade hindrade opinio juris kring resolutionens normativa karaktär från att anses etablerad.⁷⁰ På samma sätt kan en resolution som antagits enhälligt, eller av en överväldigande och representativ majoritet, påvisa en allmän rättsövertygelse, enligt ILC.⁷¹

McDougal, Lasswell och Chen talar om att när resolutioner har ett överväldigande stöd från FN:s medlemsstater är det möjligt att tala om "instant customary law", funktionellt likställda lagstiftning.⁷² Resolutioner som antas enhälligt utan formell omröstning, det vill säga genom konsensus, innebär att alla medlemsstater är överens om en text.⁷³ Konsensus ska förstås som frånvaron av reservationer snarare än uttryckligt stöd. I stället för genom röstning

⁶⁶ *Nuclear Weapons*, para. 70.

⁶⁷ White (2016), s. 97.

⁶⁸ Nicaragua, para. 188.

⁶⁹ Lepard (2011), s. 212.

⁷⁰ *Nuclear Weapons*, para. 71.

⁷¹ ILC (2018), s. 148.

⁷² McDougal, Lasswell och Chen (1980), s. 273.

⁷³ ILA (2000), s. 62.

kan stater formellt uttrycka stöd för en resolutions innehåll genom att stå som stödjande land när den läggs fram.⁷⁴

Upprepning

Om regler i resolutionen återupprepas i efterföljande resolutioner kommer dess normativa effekt stärkas.

Effekten av successiva resolutioner innebär att ICJ i *Nuclear Weapons* ansåg att det fanns begynnande opinio juris för förbudet mot användning av kärnvapen, trots betydande motstridiga åsikter.⁷⁵ Ju fler ackumulerande resolutioner som uttalar en särskild regel, desto mer övertygande bevis att stater i allmänhet anser att regeln bör implementeras som en rättsregel som är auktoritativ för alla stater, enligt Lepard. Således, repetitionen av en regel i successiva resolutioner kan ge upphov, och sedan uttryck, för opinio juris.⁷⁶

⁷⁴ UN Juridical Yearbook 2005, s. 457.

⁷⁵ Nuclear Weapons, para. 71-73.

⁷⁶ Lepard (2011), s. 215.

3 Den olympiska vapenvilan

Syftet med denna uppsats är att undersöka betydelsen av relevanta resolutioner för den olympiska vapenvilans status i internationell sedvanerätt. Hittills har det konstaterats att resolutioner från generalförsamlingen kan användas för påvisandet av såväl praxis som opinio juris inom den internationella sedvanerätten, förutsatt att resolutionen kan anses vara relevant, avseende innehåll, motiv, stöd och upprepning. I avsnittet som följer diskuteras därför resolutionerna om olympisk vapenvila avseende innehåll, motiv, stöd och upprepning.

Av betydelse för resonemanget nedan är emellertid att stora delar av den internationella sporten ligger under icke-statliga IOK:s auktoritet. Det är IOK:s ansvar att arrangera de moderna olympiska spelen som går av stapeln vartannat år. OS är officiellt inte en tävling mellan "länder" och "stater" deltar inte i OS. I stället är det Nationella Olympiska Kommittéer (NOKs), som måste erkännas av IOK, som skickar atleter till spelen.⁷⁷ Sommar-OS 2024 äger exempelvis rum i Paris, inte Frankrike. Med detta menas att avtalsparterna till OS 2024 är IOK, franska NOK och staden Paris.⁷⁸ Även om OS är ett icke-statligt arrangemang, finns emellertid ett stort statligt engagemang.

Det statliga intresset i de olympiska spelen och sport i allmänhet synliggörs av det stora antalet resolutioner på området. Sport ingår bland annat i FN:s Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling genom dess bidrag till bland annat utveckling och fred.⁷⁹ I 2005 års "World summit outcome" anges att sport kan bidra till en tolerant och förstående atmosfär bland människor och stater.⁸⁰ För att bara nämna två exempel. Statligt intresse i OS blir också synligt i faktumet att generalförsamlingen antagit femton resolutioner om den olympiska vapenvilan.

3.1 Resolutionerna om den olympiska vapenvilan

Inför varje OS sedan 1993 har FN:s generalförsamling antagit en resolution, sedan 1997 med titeln "Building a peaceful and better world through sport and the Olympic ideal". Resolutionsförslaget presenteras av staden som värdar kommande OS såsom framläggande stat. Övriga stater som bidragit, och som står bakom resolutionen, står som stödjande länder. Resolutionerna är uppdelad i två delar: inledande och operativa satser. Inledningen anger bakgrunden och sammanhanget för resolutionen, relevant historia och tidigare

⁷⁷ IOK. 'Olympic Charter', s. 12, 18.

⁷⁸ Se IOK. 'Host City Contract 2024 Principles', s. 5.

⁷⁹ A/RES/70/1.

⁸⁰ A/RES/60/1.

resolutioner om samma ämne. Den operativa delen innehåller de specifika bestämmelser och åtgärder som FN:s generalförsamling kräver eller begär. I texten som följer diskuteras dessa resolutioners påverkan på den olympiska vapenvilans status som sedvanerättslig regel utifrån resolutionernas innehåll, motiv, stöd och upprepning.

3.1.1 Innehåll

- Villkoren, formuleringarna och språket i själva resolutionen.

Inför vinter-OS i Beijing antogs resolution 76/13 vari vapenvilan i sin senaste form kommer till uttryck i operativ sats 1. Generalförsamlingen:

Urges Member States to observe the Olympic Truce individually and collectively, within the framework of the Charter of the United Nations, throughout the period from the seventh day before the start of the XXIV Olympic Winter Games until the seventh day following the end of the XIII Paralympic Winter Games, to be held in Beijing in 2022, in particular, to ensure the safe passage, access and participation of athletes, officials and all other accredited persons taking part in the Olympic Winter Games and the Paralympic Winter Games, and to contribute through other appropriate measures to the safe organization of the Games.

Den olympiska vapenvilan ska av medlemsstaterna efterlevas individuellt och kollektivt, inom ramen av FN-stadgan. Den olympiska vapenvilan sträcker sig från veckan före OS till veckan efter paralympiska spelen. Vapenvilans efterlevnad specificeras: säkerställa säker passage, tillgång och deltagande för relevanta personer och vidare bidra genom lämpliga åtgärder till spelens säkra genomförande.

Tidigare resolutioner har ett liknande innehåll, men den olympiska vapenvilan har med åren specificerats. I inledningen till Beijing 2022-resolutionen lyfter generalförsamlingen sin Lillehammer 1994-resolution som anges “återuppliva” den antika grekiska traditionen om ekecheiria genom att påkalla en vapenvila (*truce*) under OS för att främja en fredlig miljö och säkerställa säker passage, tillgång och deltagande för atleter och relevanta personer vid spelen. Den moderna olympiska vapenvilan definieras som ekecheiria och i nästa sats poängteras att ekecheiria “historiskt” har inneburit en “cessation of hostilities”.

Fram till resolutionen inför Salt Lake City 2002 i USA hänvisades mer uttryckligen till den olympiska vapenvilan som en “cessation of (all) hostili-

ties”. Sådana uttryck undveks helt i USA:s resolution. Språkförändringen berodde på att elfte september-attackerna behövde “tas hänsyn till”.⁸¹ Den olympiska vapenvilan specificerades i operativ sats för första gången i stället, som den gör idag, innebära säker passage och spelens säkra genomförande. Det blir även första gången medlemsstaterna här uppmanas till respekt för den olympiska vapenvilan “inom ramen av FN-stadgan”. Tidigare har det uppmanats till respekt för den olympiska vapenvilan *och* att, enligt FN-stadgan, sträva efter fredliga lösningar av internationella tvister.⁸² Nästa resolution på området använder “truce” i inledningen och att hänvisa indirekt till en “cessation of hostilities” har varit metoden sedan London 2012.

3.1.2 Motiv

- Staternas avsikt med att anta resolutionen. Avsikten kan uttryckligen anges eller antydans i resolutionen innehåll, ofta i inledningen, eller genom förklaringar eller omständigheter i övrigt kring resolutionens antagande.

Syftet med den olympiska vapenvilan är att skydda genomförandet av spelen, som anses vara ett skyddsvärt sammanhang. Materialet är omfattande. Resolutioner om den olympiska vapenvilan har antagits av FN femton gånger var till stater har fått en chans att varje gång förklara sin ståndpunkt i samband med antagandet. En analys av motiven sedan 1993 tydliggör att medlemsstaterna anser att OS och sport i allmänhet:

- främjar internationell fred och säkerhet;
- är en möjlighet för nationer att utveckla vänskapliga förbindelser;
- bidrar till att åstadkomma internationell samverkan samt befordrar och främjar aktningen för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla utan åtskillnad med avseende på ras, kön, språk eller religion.

OS, och sport i allmänhet, positiva effekter anses alltså spegla FN:s ändamålen som anges i artikel 1 av dess stadga. Sportens, och OS, bidrag till FN-värden har upprepats ofta. Beijing-resolutionen hänvisar till att sport ingår som en del av FN:s Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.⁸³ 2005 års “World Summit Outcome”⁸⁴ lyfts också där det deklarerades att sport bidrar till en tolerant och förstående atmosfär bland människor och

⁸¹ Lederer, *AP News*.

⁸² Jmf art. 2(3).

⁸³ A/RES/70/1.

⁸⁴ A/RES/60/1.

nationer. Det poängteras att den olympiska vapenvilan ingår i FN:s Millen-
niedeklaration⁸⁵ från år 2000, där under rubriken “Peace, security and disarm-
ament”. Då väddades om den olympiska vapenvilans efterlevnad och med-
lemsstaternas stöd för den olympiska rörelsens strävan att främja fred och
samarförstånd genom sport. OS framhävs gång på gång som ett värdefullt sam-
manhang, och synen på funktionen av den olympiska vapenvilan är att främja
och skydda sammanhanget.

Det framgår av staternas förklaringar, se exempelvis Sierra Leone som för sitt
stöd till 76/13 anger: “Let us all find inspiration in Beijing’s Winter Olympic
Games and reflect on how sports can be a tool to reduce tensions and build
bridges and provide fertile ground for dialogue against civilizations. It is our
task to observe the Olympic Truce, thereby making international cooperation
and peace an attainable vision”⁸⁶

Det framgår av resolutionernas titel: “Building a peaceful and better world
through sport and the Olympic ideal”, och av resolutionernas innehåll som
anger att den olympiska vapenvilan påkallas för att: “encourage a peaceful
environment and ensure safe passage, access and participation for athletes and
relevant persons at the Games”.

Slutligen framgår det även av andra resolutioner. Genom en resolution⁸⁷ på-
kallar FN:s människorättsråd (UNHRC)⁸⁸ exempelvis medlemsstaterna att
samarbeta med IOK och Internationella Paralympiska Kommittén (IPK) för
att främja mänskliga rättigheter, utveckling, fred, samspråk och försoning un-
der och bortom perioden för spelen, “in particular by observing the Olympic
Truce”.

Beijing-resolutionen 2022 fick 173 av 193 stödjande länder. Flera demokra-
tiska länder, däribland USA, Australien, Japan, Kanada och Storbritannien,
stod inte som stödjande länder. USA var det enda land som förklarade sitt
icke-stöd. Stark tro på spelens positiva effekter uttrycktes och icke-stödet rik-
tas snarare mot värdlandet Kina. USA framhävde operativ sats 6 vari vikten
av de olympiska och paralympiska spelen erkänns för främjandet av mänsk-
liga rättigheter. USA påminner alla, i synnerhet Kina, om sådana förpliktelser
och uppmanar till att använda spelen för att bygga en fredlig och bättre värld.

⁸⁵ A/RES/55/2.

⁸⁶ A/76/PV.43.

⁸⁷ A/HRC/RES/31/23.

⁸⁸ Underordnad generalförsamlingen.

3.1.3 Stöd och upprepning

- Stöd: Resolutioner som antas enhälligt eller genom konsensus blir viktigare såsom tolkningar av FN-stadgan och för påvisandet av opinio juris eftersom det visar att staterna är eniga.
- Upprepning: Om regler i resolutionen återupprepas i efterföljande resolutioner kommer dess normativa effekt stärkas.

Resolutioner om den olympiska vapenvilan har antagits femton gånger, alla med konsensus. Världlandet för nästkommande OS lägger fram resolutionen som i regel får ett stort antal stödjande länder. Som nämnts tidigare lyfts den olympiska vapenvilan även i resolutioner som inte har den som fokus. Exempelvis i Millenniedeklarationen och resolutioner från UNHRC.

Resolutionerna rörande den olympiska vapenvilan är resolutionerna som fått bredast stöd i FN:s historia. Inför vinter-OS i Lillehammer 1994 fick resolution 48/11 116 stöd av 184 dåvarande medlemsstater i FN. Athens resolution blev 2003 FN-resolutionen med historiskt bredast stöd då 190 av 191 medlemsstater stod bakom den.⁸⁹ Inför OS i London 2012 slog Storbritanniens resolution nytt rekord genom att få stöd av alla FN:s medlemsstater. Kinas resolution inför Beijing 2022 fick stöd av 173 av 193 medlemsstater, men icke-stöd riktar sig inte nödvändigtvis mot den olympiska vapenvilan, som tidigare lyfts. För en fullständig tabell, se bilaga A.

⁸⁹ Briggs, m.fl. (2004), s. 28.

4 Analys och slutsats

En folkrättslig bindande regel inom den internationella sedvanerätten består av ett objektiva element, praxis, och ett subjektivt element, opinio juris. Om stater generellt agerar på ett visst sätt (praxis), på grund av att de anser sig vara rättsligt bundna att agera därefter (opinio juris), kan en bindande regel inom den internationella sedvanerätten påvisas.

Statlig praxis utgörs inte endast av faktiska handlingar, utan innefattar uttalanden och icke-handlingar som ger uttryck för opinio juris. Resolutioner utgör summan av individuella statliga handlingar och kan således bli relevant för påvisandet av praxis, som kräver ett allmänt, relativt utbrett i tiden och i huvudsak sammanhängande mönster i staters beteende.

Även om en resolution från FN:s generalförsamling i sig utgör en icke-bindande rekommendation, kan resolutioner som antagits med tillräckligt stöd, eventuellt flera gånger om, som formulerats tillräckligt specifikt och ger uttryck för en regel som speglar det internationella samfundets rättsövertygelse utgöra bevis för påvisandet av opinio juris och på så sätt få normativt värde.

4.1 Bidrar de undersökta resolutionerna till att påvisa praxis och opinio juris inom internationell sedvanerätt?

ILC utesluter inte att samma material kan användas för att påvisa både praxis och opinio juris, men att kriterierna ska fastställas separat från varandra. Nedan följer en analys av huruvida resolutionerna om den olympiska vapenvilan utgör bevis som påvisar existensen och innehållet av en sedvanerättslig olympisk vapenvila, alltså en fråga om praxis och opinio juris kan anses föreligga.

4.1.1 Praxis

Med hänsyn till att relevanta resolutioner har fått det bredaste stödet i FN:s historia samt upprepats i snart trettio år borde statlig praxis, i förhållande till en regel om olympisk vapenvila som kommer till uttryck i resolutionerna, vara allmän, relativt utbrett i tiden och i huvudsak sammanhängande - och således uppfyllt praxis-kriteriet. Som kom till uttryck i skiljaktig mening till ett ICJ-avgörande – antagandet av successiva resolutioner kan uppfylla praxis-kravet för identifikation av en regel i den internationella sedvanerätten eftersom det innebär att stater, genom repetitivt antagande, repeterar samma handlingssätt som ger uttryck för regeln.

General

Praxis, i form av att stödja resolutionen, är vidsträckt och omfattande, år 2012 helt enhetligt. Relevant världsländ är rimligen intresserad av spelens säkra genomförande. Även om stödet inte var lika stort hade 'särskilt berörda' stater deltagit i praxisen genom att stå som framläggare för resolution om den olympiska vapenvilan och uppmanat till regelns efterlevnad.

Constant

Eftersom den olympiska vapenvilan kommit till uttryck genom resolutioner inför varje OS sedan 1993, bör praxis anses utbrett i tiden. Överväldigande stöd för en resolution innebär inte, som McDougal, Lasswell och Chen menat, att resolutionen bildar "instantaneous customary law". Sådana tankar har generellt avfärdats med hänsyn till att praxis måste förekommit åtminstone någon tid överhuvudtaget. Resolutionerna om den olympiska vapenvilan har dock fått överväldigande stöd i flera årtionden och praxis stärks av tiden.

Uniform

Det breda stödet genom årtionden innebär också att statlig praxis som ger uttryck för en regel om olympisk vapenvila består av ett sammanhängande mönster. Ibland har stater valt att inte stå som stödjande länder, men som USA:s senaste förklaring tydliggör, behöver icke-stödet inte utgöra ett brott mot praxis, utan vara ett uttryck för en vilja att den olympiska vapenvilan ska efterlevas.

4.1.2 Opinio juris

Resolutioner kan ligga till grund för påvisandet av en sedvanerättslig regels existens, men viss försiktighet fordras här. Alla resolutioner är nämligen inte sedvanerättsligt relevanta, det krävs att staterna faktiskt avsett erkänna en sedvanerättslig regels existens genom antagandet av resolutionen. Opinio juris ska råda om resolutionens normativa karaktär. Vid bedömningen om så varit fallet blir relevanta faktorer resolutionens innehåll, motiv, stöd och upprepning.

Innehåll

Elfte september-attackerna 2001 gav upphov till diskussioner om "instant customary law", eftersom omvärldsläget och staters rättsövertygelser snabbt ändrades. Även om sådana koncept generellt avfärdas i doktrinen, talar faktumet att innehållet av resolutionerna om den olympiska vapenvilan påverkades för att resolutionerna ansågs ha en normativ karaktär av medlemsstaterna. Beskrivningen av den olympiska vapenvilan som en "cessation of hostilities" var mer uttrycklig innan 9/11 "behövde tas hänsyn till". Resolutionen direkt efter undvek alla sådana ord och efterföljande resolutioner är väldigt försiktiga med begreppet "cessation of hostilities" och håller det utanför ramen för

definitionen av den moderna olympiska vapenvilan. Undvikandet indikerar en statlig *opinio juris* om existensen av en sedvanerättslig olympisk vapenvila, och en ovilja att binda sig till ett konfliktförbud.

I och med 9/11-språkförändringarna uppmanas numera till den olympiska vapenvilans efterlevnad, "inom ramen av FN-stadgan", när det tidigare uppmanades till efterlevnad *och* att, enligt FN-stadgan [...]. Med bakgrund av försiktigheten med vissa begrepp antyder denna formulering att resolutionen uppsåtligen erkänner existensen av den olympiska vapenvilan i sedvanerätten. ICJ ansåg i både *Nicaragua* och *Nuclear Weapons* att denna omständighet var avgörande för en sedvanerättslig regels utkristallisering. Samtidigt specificeras efterlevnaden av den olympiska vapenvilan för första gången specifikt inkludera säker passage för relevanta deltagare och främjandet av spelens säkra genomförande.

Resolutionen inför OS 2002 indikerar alltså att medlemsstaterna ansåg den olympiska vapenvilan existera som sedvanerättslig regel, och att en *opinio juris* rådde om resolutionens normativa karaktär, eftersom försök görs att 'styra' definitionen i rätt riktning.

Motiv

Även om spelen inte är ett statligt arrangemang, finns ett stort statligt engagemang. Spelen främjar fred, sammanhållning och mänskliga rättigheter, bland annat.⁹⁰ Effekterna speglar FN:s ändamål och spelen är för staterna därför ett skyddsvärt sammanhang. Så framgår inte endast av resolutionerna och statliga förklaringar om den olympiska vapenvilan specifikt utan också i andra resolutioner. På samma sätt framgår att den olympiska vapenvilans efterlevnad skulle innebära att spelens positiva effekter tillåts frodas. UNHRC uppmanar exempelvis medlemsstaterna att samarbeta med IOK och IPK för att främja mänskliga rättigheter, utveckling, fred, samspråk och försoning under och bortom perioden för spelen, "in particular by observing the Olympic Truce".

Den olympiska vapenvilan, vars efterlevnad specificerats inkludera säker passage och genom lämpliga åtgärder bidra till spelens säkra genomförande, måste på så sätt anses ha en funktionell omfattning. En princip om att främja och inte hota det skyddsvärda sammanhanget som bildas genom spelen. Vad detta innebär mer specifikt är inte helt klart, men att resolutionerna bemödar sig att inte beskriva den olympiska vapenvilan som en "cessation of hostilities", utan att helt lämna begreppet utanför resolutionen, ger stöd för tolkningar om en symbolisk olympisk 'vapenvila'.

⁹⁰ För en utförligare sammanfattning, se avsnitt 3.1.2.

Snarare än ett krav på fred i sig, blir poängen med den olympiska vapenvilan ett sätt att öppna möjligheternas fönster till fred. De olympiska och paralympiska spelens säkra genomförande skapar nämligen, precis som en faktisk vapenvila, en tid och en plats där konflikter åsidosätts och freden ges en chans att slå rot.

Stöd och upprepande

För påvisandet av opinio juris är graden av stöd och upprepning viktig, vilket framgår av bland annat *Nuclear Weapons*. Som nämnts tidigare finns det stöd för att opinio juris, åtminstone en gång i tiden, rådigt i förhållande till resolutionernas normativa karaktär. Det omfattande stödet för och upprepning av resolutioner om den olympiska vapenvilan visar därmed en allmän vilja att implementera, eller rättsövertygelse om, den olympiska vapenvilan som rättsligt bindande regel. Upprepning av en resolution kan ge upphov och sedan uttryck, för opinio juris.

Resolutionerna om den olympiska vapenvilan har antagits femton gånger, alla genom konsensus. Inför OS 2012 fick relevant resolution formellt stöd av alla FN:s 193 medlemsstater, vilket var utan motstycke i FN:s historia. Den senaste resolutionen fick inte stöd av 20, framför allt demokratiska, medlemsstater. Som USA:s förklaring tydliggör kan ett formellt icke-stödjande rikta sig mot värdlandet av relevant OS och inte mot den olympiska vapenvilan. I detta fall talar icke-stödet för opinio juris eftersom USA använder det för att uppmana värdlandet att genomföra spelen på ett sätt som är förenligt med den olympiska vapenvilan.

4.2 I vilka avseenden bidrar de undersökta resolutionerna till att påvisa existensen och innehållet av den olympiska vapenvilan som regel inom internationell sedvanerätt?

Resolutioner bör kunna användas för att påvisa både praxis och opinio juris, men resolutionerna bör inte kunna utgöra ensam bevisning. Sådan ”dubbelräkning”, som Mendelson säger, suddar ut gränsen mellan de två nödvändiga elementen av den internationella sedvanerätten. Metoden för sedvanerättsens identifikation är empirisk, inte normativ och på samma sätt som resolutioner inte i sig skapar sedvanerättsliga regler, utan endast möjligen påvisar dem, kan resolutionerna inte utgöra ensamt bevis. FN:s generalförsamling är inte

lagstiftare och om resolutionerna ska anses påvisa både allmän praxis och opinio juris, blir resolutionerna självbekräftande och den olympiska vapenvilan blir sedvanerätt oberoende av om den faktiskt tillämpas i verkligheten. Enligt ILC kan resolutioner utgöra värdefull bevisning för att påvisa innehållet och existensen av en sedvanerättslig regel, eller bidra till dess utveckling genom att inspirera till statligt handlande. I synnerhet om regeln återupprepas i flera resolutioner. Resolutioner kan dock inte skapa eller utgöra ensamt bevis för sedvanerätt. För att existensen av en sedvanerättslig regel om den olympiska vapenvilan ska påvisas måste staternas opinio juris tillämpas i praktiken.

4.3 Slutsats

FN:s generalförsamling resolutioner om den olympiska vapenvilan skapar inte i sig en regel i den internationella sedvanerätten. Däremot utgör resolutionerna viktig, men inte ensam, bevisning för påvisandet av en sedvanerättslig olympisk vapenvilas existens och innehåll. Resolutionerna kan även bidra till utvecklingen av en sådan regel genom att uppmuntra till statligt handlande, vilket även krävs för att slutligt bekräfta den sedvanerättsliga olympiska vapenvilan. Med hänsyn till regelns något otydliga innebörd enligt resolutionerna är det inte helt säkert hur den borde tillämpas i praktiken, även om omfattningen framgår vara att skydda de olympiska och paralympiska spelens genomförande. Den olympiska vapenvilan har därför sannolikt inte utkristalliserats i den internationella sedvanerätten, men en närmare analys faller utanför ramen för detta arbete. Resolutionerna om den olympiska vapenvilan kan dock sägas ha ett normativt värde genom att utgöra bevis för att påvisa åtminstone en begynnande opinio juris. Utkristalliseringen och specifikt innehåll av en sedvanerättslig olympisk vapenvila får avgöras med tiden, och praktisk tillämpning.

Bilaga A

OS:	Resolution:	Antal stödjande länder / medlemsstater:
Beijing 2022	A/RES/76/13	173 av 193
Tokyo 2020	A/RES/74/16	186 av 193
PyeongChang 2018	A/RES/72/6	157 av 193
Rio 2016	A/RES/70/4	180 av 193
Sotji 2014	A/RES/68/9	121 av 193
London 2012	A/RES/66/5	193 av 193
Vancouver 2010	A/RES/64/4	154 av 193
Beijing 2008	A/RES/62/4	183 av 192
Turin 2006	A/RES/60/8	190 av 191
Aten 2004	A/RES/58/6	190 av 191
Salt Lake City 2002	A/RES/56/75	172 av 189
Sydney 2000	A/RES/54/34	179 av 188
Nagano 1998	A/RES/52/21	177 av 185
Atlanta 1996	A/RES/50/13	161 av 185
Lillehammer 1994	A/RES/48/11	116 av 184

Källförteckning

Litteratur

Abass, Ademola, *Complete International Law, Text, Cases, and Materials*. 2 uppl. Oxford: Oxford University Press, 2014.

Akehurst, Michael. *Custom as a Source of International Law* i Koskenniemi, Martti (red.). *Sources of international law*. Chicago: University of Chicago Press, 2000.

Briggs, Rachel, McCarthy, Helen och Zorbas, Alexis. *16 Days of Peace: The Role of the Olympic Truce in the Toolkit for Peace*. Aten: Demos, 2004. E-bok.

Chen, Lung-chu, Lasswell, Harold och McDougal, Myres. *Human Rights and World Public Order*. 22 uppl. Oxford: Oxford University Press, 2018.

Dumberry, Patrick. *The Formation and Identification of Rules of Customary International Law in International Investment Law*. Cambridge: Cambridge Press, 2018.

Doswald-Beck, Louise och Henckaerts, Jean-Marie. *Customary International Humanitarian Law*. Cambridge: Cambridge University Press: 2005

Georgiadis, Konstantinos, och Syrigos, Angelos. *Olympic Truce: Sport as a Platform for Peace*. Aten: International Olympic Truce Centre, 2009. E-bok.

Golden, Mark. War and Peace in the Ancient and Modern Olympics. *Greece & Rome*, vol. 58, no. 1, 2011: 1–13. <http://www.jstor.org/stable/41306144>. (Hämtad 2022-11-25).

Henriksen, Anders. *International law*. 2 uppl. Oxford: Oxford University Press, 2019.

International Law Association. *Statement of Principles Applicable to the Formation of General Customary International Law, Final Report of the Committee on the Formation of Customary Law*. Conference Report London, 2000.

Kammerhofer, Jörg. *Uncertainty in International Law: A Kelsenian Perspective*. London: Routledge, 2011.

Kleineman, Jan. *Rättsdogmatisk metod* i: Nääv, Maria och Zamboni, Mauro (red.). *Juridisk metodlära*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur, 2018.

Ladan Muhammed Tawfiq. *Introduction to Jurisprudence: Classical and Islamic*. Lagos: Malthouse Press Ltd., 2010. E-bok.

Lepard, Brian. *Customary International Law: A New Theory with Practical Applications*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. E-bok.

Malanczuk, Peter. *Akehurst's Modern Introduction to International Law*. uppl. 7. New York: Routledge, 1997. E-bok.

Mendelson, Maurice. *The Formation of Customary International Law*. Oxford: Oxford University Press, 1998.

Peczenik, Alexander, *Juridikens allmänna läror*, SVjT 2005, s. 249.

Sandgren, Claes. *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation*. 4 uppl. Stockholm: Norstedts Juridik, 2018.

Shaw, Malcolm. *International law*, 8 uppl, Cambridge: Cambridge University Press, 2017.

Sloan, Blaine. General Assembly Resolutions Revisited (Forty Years Later). *British Yearbook of International Law*. Vol. 58, no. 1, 1987: 39–150. doi: <https://doi.org/10.1093/bybil/58.1.39> (Hämtad 2022-12-01).

White, Nigel. *The Law of International Organisations*. 3 uppl. Manchester: Manchester University Press, 2016.

Material från Förenta nationerna (FN)

Förenta nationernas stadga, San Francisco 26 juni 1945, SÖ 1946:1.

Stadga för den Internationella Domstolen, San Francisco 26 juni 1945, SÖ 1946:1 (inkorporerad i FN-stadgan).

ILC. Draft conclusions on identification of customary international law, *Yearbook of the International Law Commission*, 2018, vol. II, Part Two.

United Nations. *United Nations Juridical Yearbook 2005*. New York: United Nations, 2009. <https://legal.un.org/unjuridicalyearbook/pdfs/english/volumes/2005.pdf> (Hämtad 2022-12-13).

General Assembly resolution 76/13. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/76/13, 2022-12-02.

General Assembly. *seventy-sixth session*. A/76/PV.43, 2021-12-02.

General Assembly resolution 74/16. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/74/16, 2019-12-09.

General Assembly resolution resolution 73/203. *Identification of customary international law*. A/RES/73/203, 2018-12-20.

General Assembly resolution 72/6. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/72/6, 2017-11-13.

General Assembly resolution 70/4. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/70/4, 2015-10-26.

General Assembly resolution 70/1. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. A/RES/70/1, 2015-09-25.

General Assembly resolution 68/9. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/65/5, 2013-11-06.

General Assembly resolution 66/5. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/65/5, 2011-10-17.

General Assembly resolution 64/4. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/64/4, 2009-10-19.

General Assembly resolution 62/4. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/62/4, 2007-10-31.

General Assembly resolution 60/8. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/60/8, 2005-11-03.

General Assembly resolution 60/1. *2005 World Summit Outcome*. A/RES/60/1, 2005-09-16.

General Assembly resolution 58/6. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/58/6, 2013-11-18.

General Assembly resolution 56/75. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/56/75, 2001-12-11.

General Assembly resolution 52/2. *United Nations Millennium Declaration*. A/RES/55/2, 2000-09-18.

General Assembly resolution 54/34. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/54/34, 1999-11-24.

General Assembly resolution 52/21. *Building a peaceful and better world through sport and the olympic ideal*. A/RES/52/21, 1997-11-25.

General Assembly resolution 50/13. *The Olympic Ideal*. A/RES/52/21, 1995-11-7.

General Assembly resolution 48/11. *Observance of the Olympic Truce*. A/RES/48/11, 1993-10-25.

Human Rights Council resolution 31/23. *Promoting human rights through sport and the Olympic ideal*. A/RES/31/23, 2016-03-24.

Tidningsartiklar

Lederer, Edith M. U.N. Urges Truce During 2002 Games. *AP News*, 2001-12-12. <https://apnews.com/article/fd2ca983c14f80e1196c94034d168cd8> (Hämtad 2022-12-12).

Osborn, Andrew och Nikolskaya, Polina. Russia's Putin authorises 'special military operation' against Ukraine. *Reuters*, 2022-02-24. <https://www.reuters.com/world/europe/russias-putin-authorises-military-operations-donbass-domestic-media-2022-02-24/> (Hämtad 2022-12-01).

Sveriges Radio. *Statsminister Magdalena Andersson: Rysslands attack mot Ukraina går inte att försvara*, 2022-02-24. <https://sverigesradio.se/artikel/statsminister-magdalena-andersson-rysslands-attack-mot-ukraina-gar-inte-att-forsvara> (Hämtad 2022-12-02).

Övrigt

Foreign & Commonwealth Office. *Record number of co-sponsors for UN Resolution on the Olympic Truce*. 2011-10-17. <https://www.gov.uk/government/news/record-number-of-co-sponsors-for-un-resolution-on-the-olympic-truce> (Hämtad 2022-11-25).

Lunds universitet. *Med anledning av kriget i Ukraina*. 2022-08-31. <https://www.lu.se/om-universitetet/med-anledning-av-kriget-i-ukraina> (Hämtad 2022-12-01).

IOK. *IOC strongly condemns the breach of the Olympic Truce*. 2022-02-24. <https://olympics.com/ioc/news/ioc-strongly-condemns-the-breach-of-the-olympic-truce> (Hämtad 2022-12-02).

IOK. *IOC President's speech - Beijing 2022 Closing Ceremony*. 2022-02-20. <https://olympics.com/ioc/news/ioc-president-s-speech-beijing-2022-closing-ceremony> (Hämtad 2022-12-02).

IOK. *Olympic Charter*. 2021-08-08. https://stillmed.olympics.com/media/Document%20Library/OlympicOrg/General/EN-Olympic-Charter.pdf?_ga=2.52759403.2144804325.1672482670-1350776578.1672227503 (Hämtad 2022-12-07).

IOK. *Host City Contract - Principles 2024*. 2017. <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Documents/Host-City-Elections/XXXIII-Olympiad-2024/Host-City-Contract-2024-Principles.pdf> (Hämtad 2022-12-10).

Rättsfallsförteckning

Delimitation of the Maritime Boundary in the Gulf of Maine Area, Judgment, I.C.J. Reports 1984, s. 246.

Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons, Advisory Opinion, I.C.J. Reports 1996, s. 226

Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America). Merits, Judgment. I.C.J. Reports 1986, s. 14.

North Sea Continental Shelf, Judgment, I.C.J. Reports 1969, s. 3.

South West Africa Cases, Second Phase, Judgment, I.C.J. Reports 1966, s. 6.

South West Africa Cases, Dissenting Opinion of Judge Tanaka, I.C.J. Reports 1966, s. 250, 292.